

Kodutute laste öömajast otsivad peavarju hoopis emad

Varjupaiga naridel magavad üürivõla tõttu oma kodust ilma jäänud inimesed

Helen Eelrand

louise@ept.ee

Tallinna kesklinna laste öömaja juhataja Gert Kase näitab mitut süstalt, mis öömaja töötajad tänavalastelt ära on võtnud.

“Mingisuguseid lahusteid, mida nad kasutavad, oleme samuti leidnud – see pilt on päris kole,” lisab ta. “Paljud on sõltlased ja nendega ei ole midagi teha.”

Öömaja on sunnitud tänavalaste majutamise kõrval üha enam oma hoole alla võtma ka lastega emasid. Kui öömaja rajajad algul arvasid, et vanemaid sunnib nende majast abi otsima peretüli, siis tegelikkus on veelgi proosalisem – öömaja naridel magavad need emad ja lapsed, kes üürivõla või õnnetuse tõttu oma kodust ilma jäänud.

Nurjumine sunnib öömaja minema

Kodakondsuseta Ljudmila on sattunud mitme varguse ohvriks, mistõttu tal pole kodu, dokumente ega isegi töökohta.

“Mul oli oma juuksuritöökoda, aga ka see varastati paljaks, saatus läks niimoodi,” kurdab Ljudmila. Paberite ajamine on veninud ja esimene pass trükiti tema sõnul valesti. Praeguseks on ta dokumentideta ja peavarjuta olnud neli kuud. Vahepeal tuli temal ja lastel ööbida autos. Hiljem leiti peavarju Balti jaama juures asuvas labidakuurist, kus õhutemperatuur oli miinuskraadides.

Ljudmila pere ainuke sisetulek on praegu 17-aastase tütre teenitav raha. Teenistuse tõttu oli tüdruk sunnitud kooli pooleli jätma.

“Ta teenib väikest raha, aga eks see aitab ka natuke,” pihib naine. “Päeval olen vahetevahel tema töö juures. Mõnikord sõidan lihtsalt bussiga ringi.” Sugu lastelt laenatud raha eest plaanib pere osta uue korteri.

Tulekahju tagajärjel kodutuks jäänud, üksteist kuud 8-aastase pojaga öömajas elanud Viire sai endale hiljuti ühiselamusse toa ja käib öömajas nüüd vahetevahel külas.

“Siin käin pesemas ja jut-

Eile kell viis öhtul, kui Tallinna kesklinna laste öömaja avas oma ukse järjekordseks öhtuks ja ööks, oli seda ootamas kaks inimest – noor ema ja tema kooliealine laps.

MARKO MUMM

tu ajamas, laps käib siin mängimas,” räägib ta, “mõnes mõttes oleme siin nagu üks pere.” Väikseim öömajas elanud laps oli 2-aastane. Staažikaim öömajaline on siin varjul olnud juba üle aasta.

Varjupaik ei saa jääda päriskoduks

Kui vaja, aitavad öömaja elanikud siinsetel töötajatel kodukorda hoida.

“Võtsime viis rätikut ja ajasime poisid pesema. Kõigepealt jalad ja siis sokid, ega teisi ei saa ära tappa,” kirjeldab Viire enda ja teiste täiskasvanud öömajaliste tegemisi.

Napsitanud inimestele pole öömajas kohta. Praegugi seisab toas üks tühi nari, kus vahepeal ööbis viinalebene naine oma teisme-

lise lapsega. Noorem laps, mõnekuune imik, on Lileküla laste turvakodus.

“Esimene kord hoiatati, teine kord enam sisse ei lastud. Tütar jäi siia,” räägivad naised. Reeglina elanikud öömaja sisekorraeskirja vastu siiski ei patusta.

Musta südametunnistusega lapsed on öömajast vahel jalga lasknud juba koidikul. “Ühe tüdruku tõi politsei ööseks siia, hommikuks teda ei olnud, ainult aken oli lahti,” meenutavad elanikud.

Öömaja juhataja Gert Kase sõnul tuleb elanikke aegajalt tagant utsitada, et need endale eluaset otsima hakkaks – tasuta öömaja pluss öhtune supp koos hommikuste võileivadega lasevad mõnes mõttes mugavalt elada.

“Siin on kena ja puhas, nii

mõnigi harjub ära. Ise ei pea millegi eest vastutama,” selgitab Kase.

Üürile tulijaga tehakse teatud kuupäevani leping ja kui ta selleks ajaks uut kodu pole leidnud, peab ta vähemalt aru andma, mida ta eluaseme leidmiseks ette on võtnud.

Öömaja hoolitseb selle eest, et ööbijatel pesemise võimalusi oleks ning vajaduse korral antakse ka puhtad riided selga. Kohti on kesklinna laste öömajas 24, enamasti on neist täidetud pooled.

Narkonoorukid on tavalised külalised

Tänavalaste hulgas liigub kuuldus öömajast suust suhu ja seda kohta teatakse üsna hästi. Öömaja teeb koostööd lastekaitsjatega,

kelle abiga suvel paar last edasi lastekodusse saadeti. “Hetkeks lõi see öömaja täiesti tühjaks. Kuuldus ju levis ja tänavalaps armastab oma vabadust,” meenutab Kase, kelle sõnul on öömajaliste hulgas palju neid, kes seda teenust juba üsna mitmendat korda tarvivad.

Kõigi öömaja tulijate nimed kantakse arvutisse ja edastatakse lastekaitsjatele, kes siis probleemidega lähemalt tegelevad ning ka koolist järelle kuulavad, kui korralikult laps koolikohustust täidab.

Vanematega võetakse ühendust nii või naa. “Kui lapsele järele tuleb vanem on purjus, siis me last talle ei anna,” on juhataja resoluutne. Tema väitel ongi hulkurilapsed peamiselt pärit alkoholiprobleemidega

peredest. “Nad on keskmisest lapsest iseseisvamad, saavad endaga paremini hakkama. Lähedale neile eriti ei pääse, sest koor on ümber,” iseloomustab juhataja öömajja saabuvaid lapsi, “oleme näinud igasuguseid juhtumeid, ka verepiilastusega seonduvaid.”

Kaunis tavaline külaline on ka uduse pilguga narkouimas nooruk. Juhataja Kase ütleb end lootvat sügisel avatavale lapsnarkomaanide turvakodule, sest Wisnari haigla on mõeldud eeskätt täiskasvanutele.

Ka meeldiks talle öömaja muutmine turvakoduks, sest väljaspool majaseinu pole kellelgi elanike üle kontrolli. Selline plaan linnavalitsusel järgmiseks aastaks ka on.